

Asia: VN/23602/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi nuorisolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausunto valtakunnallisia nuorisoalan järjestöjä koskeviin esitysluonnoksiin (lain 17 ja 18 §; asetuksen 5 ja 6 §)

Pidämme tärkeänä, että nuorisoalan järjestöjen valtionavustusten myöntämiskriteerit ovat yhdenvertaiset ja oikeudenmukaiset. Näemme tervetulleena, että kriteerit painottavat sekä nuorten osallisuuden tukemista että vastuullista hallintoa ja taloudenpitoa.

Olemme erityisen huolissamme siitä, miten valtionavustuksen kriteerit vaikuttavat nuorisoalan järjestöjen rahoituskehitykseen, onko alkuun odotettavissa suurempia muutoksia suuntaan tai toiseen yksittäisten järjestöjen rahoituksessa, ja jos ei, kuinka paljon painoarvoa näille kriteereille lopulta jää, kun lähtötilanne on järjestöjen saaman avustuksen kannalta hyvin epätasa-arvoinen.

2. Lausunto valtakunnallisia nuorisoalan osaamiskeskustoja (OSKE) koskeviin esitysluonnoksiin (lain 19 §; asetuksen 7 ja 8 §)

Pidämme tärkeänä, että nuorisoalan osaamiskeskusten valtionavustusten myöntämiskriteerit ovat yhdenvertaiset ja oikeudenmukaiset. Näemme tervetulleena, että kriteerit painottavat sekä asiantuntemusta ja osaamista nuorisoalalta että vastuullista hallintoa ja taloudenpitoa.

3. Lausunto nuorisokeskustoja koskeviin esitysluonnoksiin (lain 20 §; asetuksen 9 ja 10 §)

Pidämme tärkeänä, että nuorisokeskusten valtionavustusten myöntämiskriteerit ovat yhdenvertaiset ja oikeudenmukaiset. Näemme tervetulleena, että kriteerit painottavat sekä toiminnan ympärivuotista laajuutta että vastuullista hallintoa ja taloudenpitoa.

4. Lausunto muita säännöksiä koskeviin esitysluonnoksiin (lain 23, 24, 26 ja 27 §; asetuksen 1 §)

Pidämme tärkeänä ja tervetulleena erityisesti nuorisolain 23 §:n muutosta, jonka nojalla olisi mahdollista peruuttaa valtionavustus aiempaa nopeammalla aikataululla sellaisessa tapauksessa, jossa nuorisoalan järjestön toiminta on ristiriidassa nuorisolain kanssa.

5. Lausunto Harrastamisen Suomen mallia koskeviin esitysluonnoksiin (lain 12 a ja 21 a §)

Harrastamisen Suomen mallin vakiinnuttaminen lailla on tärkeä sijoitus lasten ja nuorten terveyteen sekä hyvinvointiin. Harrastamisen mallin vakiinnuttamisen yhteydessä on kuitenkin huomioitava, että harrastaminen on polarisoitunutta ja harrastamisessa on myös alueellisia eroja. Mallin taustalla toteutetun kyselyn mukaan kymmenellä prosentilla lapsista ja nuorista ei ole yhtään harrastusta. Samasta kyselystä kävi ilmi, että maahanmuuttajataustaiset lapset ja nuoret harrastavat vähemmän kuin kantasuomalaiset lapset ja nuoret. Harrastamisen Suomen mallin säätämisessä on siis keskityttävä erityisesti näiden lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksien kehittämiseen.

Tämänhetkinen valtionavustusjärjestelmä priorisoi harrastusalan vakiintuneita toimijoita. Näemme kuitenkin tärkeänä sen, että nuorisoalalla on mahdollisuus kehittyä ja löytää uusia malleja lasten ja nuorten harrastamiselle. Siksi pienempien toimijoiden tukemisen kannattavuudesta tulisi tehdä selvitys. Lisäksi mallin vakiinnuttamisen yhteydessä on varmistettava, että rahoitus vastaa kunnan tarpeita, sillä eri kunnissa harrastaminen on eri hintaista.

6. Lausunnonantajan yleiskommentit tai huomiot/ehdotukset koskien lain muita säännöksiä

Näemme lakimuutoksen erittäin tervetulleena juuri tässä ajassa, jossa nuorten osallisuus ja vaikuttamismahdollisuudet omaan hyvinvointiinsa vaativat vahvistamista. Kiitämme erityisesti nuorisoalan valtionavustusten myöntämiskriteerien päivityksestä sekä harrastustakuun toteuttamisesta Harrastamisen Suomen mallin kautta, mutta esitämme painavasti edellä mainitun huolemme nuorisoalan järjestöjen valtionavustusten kehityksestä uusista myöntämiskriteereistä huolimatta sekä Harrastamisen Suomen mallin rahoituksen ja hyötyjen alueellisesta ja sosioekonomisesta jakautumisesta.

Lindi Konsta
Vihreiden nuorten ja opiskelijoiden liitto

Haavisto Jami
Vihreiden nuorten ja opiskelijoiden liitto